

PILOOTPROJEKT VAC-PACT
USALDUS VAKTSINEERIMISE SUHTES –
PATSIENTIDE JA SPETSIALISTIDE
TEADLIKKUS, SUHTLUS JA USALDUS

Vaktsineerimine ja kroonilised haigused

Rahastatud
Euroopa Liidu vahenditest

Praegune olukord

- Tuhanded täiskasvanud üle kogu maailma põevad haigusi, mida võiks igal aastal vaktsiinidega ära hoida.
- Iseäranis **krooniliste haiguste ja pikaajaliste seisunditega** inimestel on sageli suurem risk tüsistuste tekkeks **vaktsiinidega ennetatavate haiguste tõttu**.

Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) teatab, et:

2–3 miljonit surma

ennetatakse igal aastal immuniseerimisega.

- **COVID-19 pandeemia meenutab, kui tõsiselt mõjutavad nakkushaigused meie elu** ning kui olulised on vaktsiinid puhangute ennetamisel ja kontrollimisel.
- Krooniliste haigustega eakad on eriti haavatavad nakkushaiguste tüsistuste suhtes. Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) kohaselt:

30% elanikkonnast

ELis/EMPs on üle 60-aastane või põeb COVID-19 riskiga seotud kaasuvat haigust.

Meeldetuletus

Teatud vaktsiinid ei pruugi olla soovitatud **nõrgenenud immuunsüsteemiga inimestele**, mis seab nad suuremasse ohtu vähenenud vaksineeritusega elanikkonnas.

Rääkige tervishoiutöötajaga, arutage oma konkreetset seisundit ja tervisega seotud vajadusi ning veenduge, et teie vaktsiinid oleksid õigeaegselt tehtud.

Vaktsiini põhitõed

Kui soovimatud mikroobid, näiteks bakterid või viirused, tungivad kehasse, siis need ründavad ja paljunevad, põhjustades tasakaalutust tervisesüsteemis. Seda sissetungi nimetatakse **infektsiooniks**, mis põhjustabki **haigust**.

Mis?
Vaktsiinid

Vaktsiinid on bioloogilised preparaadid, mida manustatakse keha loomuliku kaitsemehhanismi stimuleerimiseks, et arendada kaitsvat ja suhteliselt pikaajalist adaptiivset **immuunsust** (resistentsust) kindla haiguse suhtes.

Vaktsiine manustatakse tavaliselt süstina, kuid võib anda ka suu kaudu või pihustada ninasse.

Miks?
Vaktsineerimine

Vaktsiinid stimuleerivad keha loomulikke kaitsemehhanisme, et toota **antikehi**, nagu ka haigusega kokku puutudes, kuid kontrollitud annustes manustatuna tekitavad need resistentsust kindlate nakkuste suhtes. Vaktsineerimine ennetab meie haigestumist, tekitades kehas **immuunvastuse** (kaitse võõrkehade eest), seejuures haigust põhjustamata.

Kuidas?

Immuniseerimine

Vaktsineerimine on vaktsiinide kasutamine, et toota **immuunsust** tõsise tõve vastu, mitte selle ravimine pärast haigestumist. Ilma vaktsiinideta riskime eluohtlike haiguste ja puude tekkimisega. Vaktsineerimise teel haigusele immuunseks muutumise (selle eest kaitsmise) protsessi nimetatakse **immuniseerimiseks**.

VAKTSIINI TEKITATUD KARJAIMMUUNSUUS

- **Vaktsineerimine** kaitseb vaktsineeritud, neid ümbritsevaid inimesi ja kogukonda tervikuna. Kui **piisavalt inimesi** elanikkonnast on **nakkushaiguse suhtes immuused**, siis on ebatõenäoline, et haigus levib ühelt inimeselt teisele. Seda nimetatakse **kogukonna immuunsuseks** (samuti **karjaimmuunsuseks**).
- See on eriti kasulik **elanikkonna alarühmadele, keda ei saa vaktsineerida** või kellele **avaldab vaktsineerimine mitteoptimaalset mõju** (nt autoimmuunhaiguste, hiljutise elundisiirdamise, vähiravi ja/või allergiate tõttu nõrgenenud immuunsüsteemiga inimesed).

PARTNERID RAVI ALAL

Mõnikord alahinnatakse riski

haigusesse nakatuda, mis võib viia otsuseni vaktsineerimisest loobuda.

Tõenäoliselt **põhjustab see tõsist ohtu** nende tervisele, kui nad nakatuvad, **ja teiste tervisele**, kui nad haigust levitavad.

Järelikult tuleb patsiente paremini teavitada vaktsineerimisest loobumise ohtudest!

Tervishoiutöötajate nõustamisel on samuti oluline mõju suhtumisele **vaktsineerimisse**. Väga tähtis on, et madalat vaktsineerituse taset ja vaktsiinikõhklust käsitledes luuakse **avatud dialoog, mida toetavad teaduslikud tõendusmaterjalid**.

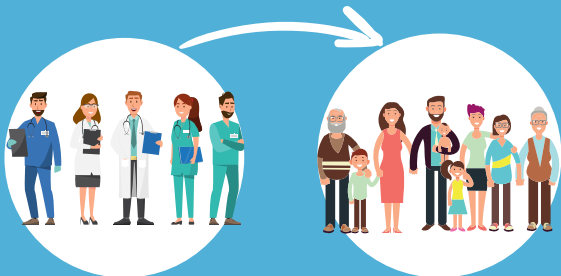
Selles, et inimene nõustuks tervisealaste sekkumistega, võib sõnumitoojal olla suurem tähtsus kui sõnumil.

PARTNERID RAVI ALAL

...jätkub

Traditsiooniline praktika

Paternalistlik teave + soovitusel
Informeeritud otsus

Jagatud otsustusprotsess

Teave + soovitusel
Isiklikud väärtused + eelistused

